

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 40 (459)

Fredagen den 2 oktober 1896.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. .... > 3:— Barngarderoben ..... > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2-3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösennummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» p. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tital stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad
--	--	--	---	--	--

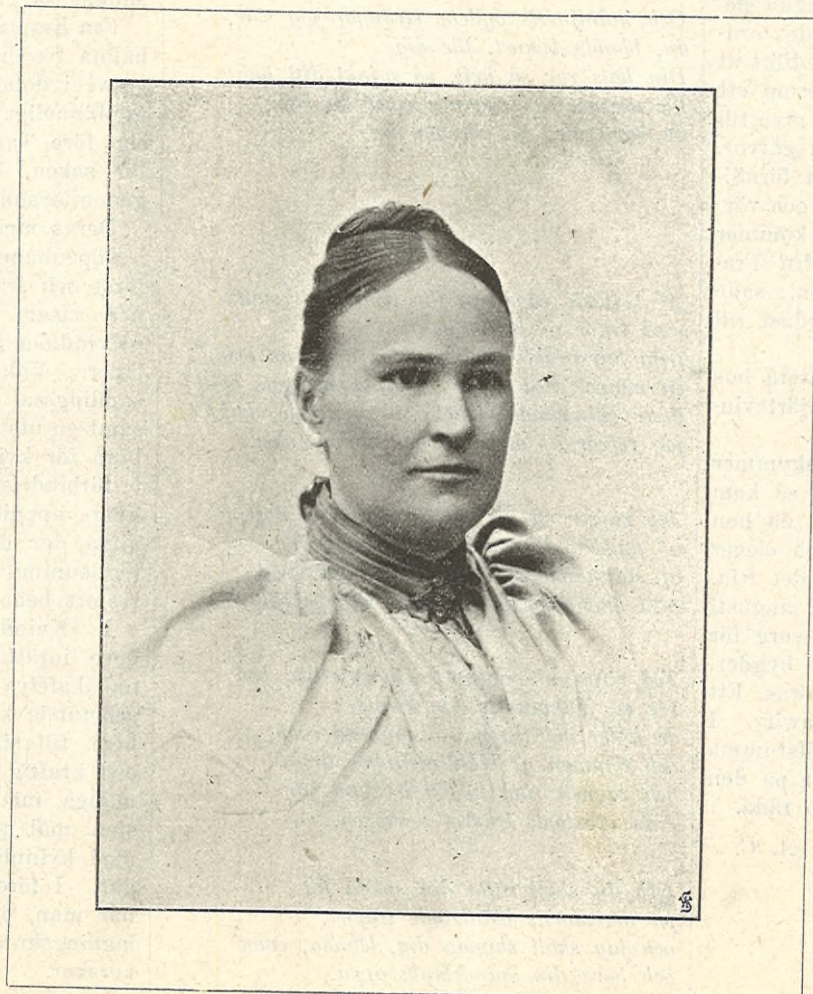
Axelina Prawitz.

Om du nu sitter vid lampan, läsande din tidning och måhända hör regnet smattra mot rutan eller stormen hvina kring knutarna, slut då för ett ögonblick dina ögon och framkalla för dig bilden af en solklar dag! Du minnes så väl, eller hur, hur gladt och varmt det blef omkring dig, då solen sände sina rika, klara strålar in i ditt rum och genom sin glans lät dig se allt försköndt. Du minnes, hur solstrålarna lätt och lekande foro öfver blommor och löfverk utanför ditt fönster, huru de hastade till sjön för att af dess yta i mångfald återkastas. Och hvar de än uppenbarade sig, blef det lif och lust och fröjd. Du minnes det, inte sant!

Öppna nu dina ögon och se på det porträtt, du har framför dig! Där har du en solstråle, så som en människa kan vara det: varm, blid, ljus och leende. Sol finnes ej blott på himlen, den kan äfven bo i ett par människögon, den kan såsom ett vänligt och godt sinnelag stråla i ett hem, där en hjärtevarm och lycklig kvinna härskar.

Fru Axelina Prawitz hade hos alla, med hvilka hon kom i beröring, framkallat tanken på sol och sommardagar, icke blott i hemmet och bland de döfstumma, där hon, själf döfstum, många år troget verkat, utan i hela sin umgängeskrets, ja, till och med bland främlingar, hvilka ju ej förstodo hennes språk och därför endast af hennes uttrycksfulla ansikte och hennes vänliga ögon kunde döma, hurudan hon var.

Kan du beskrifva en solstråle och all den nytta och glädje, denna kan sprida, för en, som aldrig sett en sådan? Lika vanskligt som detta är, synes det oss bli att för den, som ej sett och känt fru Prawitz, beskrifva henne, sådan hon i lifvet var.

Axelina Feldt var född den 6 juli 1854 i Vårfrukyrka församling i Upland. Utgången från ett fattigt hem, som ej hade medel till en kostsammare uppfostran, blef hon genom brukspatron Hugo Tamms å Fånö försorg vid nio års ålder intagen å Tysta skolan i Stockholm, där hon genomgick en sjuårig lärokurs. Sedan hon 1870 konfirmerats å Manilla, vistades hon mestadels under de närmast därpå följande åren i hemmet, till dess hon 1874 erhöi anställning som biträdande lärarinna vid den skola, där hon själf en gång varit elev. Två år därefter sökte och erhöi hon lärarinnebefattning vid Gefleborgs läns föreningsanstalt för döfstumma barns vård. Då på grund af denna anstalts organisation år 1880 hennes plats här blef obehöfelig, mottog hon erbjuden plats som lärarinna vid statens anstalt i Bollnäs för öfveråriga döfstumma. Efter tre terminers verksamhet här ingick hon äktenskap med föreståndaren för den nyss nämnda Gefleborgs läns föreningsanstalt för döfstumma barns vård, direktor Johan Prawitz, och mottog på samma gång styrelsens för skolan anbud att sköta husmoders- och slöjd-lärarinnebefattningen vid skolan. Då år 1891 skolan åter

...

Ädla godhet, dygdernas försköning
Och den sanna känslans enda tolk,
Blif en sårad mänsklighets belöning,
Sträck ditt välde öfver alla folk!

Lär den stolte, mäktige att ömma
För en svag, som honom trotsat har;
Lär oss att hvarandras brister glömma,
Broderligt, som barn af samma far!
P. A. Granberg.

omorganiserades för att utgöra en afdelning af sjätte distriktets döfstumskola och därigenom erhöill en betydligare tillökning i sitt elevantal, lämnade fru Prawitz den numera alltför betungande husmodersbefattningen för att mera kunna ägna sig åt sitt hem, sin make och sitt barn. Slöjdlärrinnebefattningen innehade hon ännu vid sin död.

Det utmärkta nit och den plikttrohet, hvarmed fru Prawitz ständigt skötte sina åligganden, äro värda uppmärksamhet och erkänsla. Och tager man så i betraktande, att hon var döfstum och således hade att kämpa mot många svårigheter, okända för dem, som genom örat hafva en föreningslänk mer med lifvet och människorna omkring sig, då måste man skänka henne sin beundran för det arbete, hon både såsom lärarinna och husmoder för de döfstumma under sammanlagda tjugutvå år utfört. Hennes ovanliga energi och ordningssinne voro egenskaper, hvilka gjorde henne till en god husmoder och slöjdlärrarinna. Det gick ej an för barnen att slarfa under hennes vak samma blick, men utförde de sitt arbete väl, kunde de vara förvissade om, att hennes öga med kärlek och välvilja fästes på dem. Och ingen kunde såsom hon med ett gladt skämt, med en vänlig blick upmuntra dem till nya ansträngningar. Därför samlades de, både större och mindre, så gärna omkring henne, och deras ögon talade ett värtaligt språk om all den hängifna kärlek och tillit, de kände för den kära vårderinnan, som städse så innerligt deltog i såväl deras fröjder som sorger. Många af de från Bollnäs döfstumskola utgångna eleverna hafva henne att tacka för det ordningssinne, som de från skolan medfört ut i lifvet, och hon står för dem såsom ett efterföljansvärdt exempel på, huru man till andras gagn bör använda de goda gåfvor, man fått, samt huru man genom förnöjsamhet och kärlek kan sprida ljus och värme bland dem, med hvilka man kommer i beröring. »När man har sett fru Prawitz, har man godt däraf hela dagen,» sade en gång en arbetare, som dock endast till det yttre kände henne.

Länge skall hennes minne kvarstå hos alla, som kommit inom hennes hjärtevinande personlighets verkningskrets.

Så som ett moln helt hastigt skymmer den nyss så klart strålände solen, så kom döden plötsligt till henne en dag, då hon tillsammans med skolans lärare och elever ämnade njuta en solskensdag i det fria. Olyckan på sjön Varpen den 22 augusti detta år är med all dess ve och sorg för djupt känd rundt om vårt lands bygder, för att den här skulle behöfva vidröras. Ett af dess offer var fru Axelina Prawitz. I döden som i lifvet följd af de döfstumma små, hvilat hon nu i deras närhet på den stilla kyrkogården, där frid och ro råda.

E. A. C.

Tre dikter.

Af Birger Mörner.

1.

*Än korpens vinge min tanke tar
och skriande hest öfver heden drar,
än sträcker han stark som falken ung
öfver doftande skog, öfver blommande ljung,
än skriker han gällt med en vipas skri,
när dagens ljus är förbi . . .*

*Men nalkas han, kära, ditt lugna bo,
en näktergal blir han i aftonens ro,
som dold bland det dunklaste törnesnår
de skönaste slag uti skymningen slår
för dig, allra kärestan min!*

2.

*Och månskenets strängar jag knäpper till sång
med klangen af fallande blad,
med klagande vemod af vågsvallets brus,
med innerligheten af barrskogens sus
i flyktande skymning lång.*

*Du snodde de skäraste rosengarn,
du kära, kring vännen din,
ditt öga var blankt, du blonda barn,
du var aderton år!*

*Och månhusets gyllene strängar jag slår,
du, blonda barnet, för dig.
Din hals var så hvit, så mjukt ditt hår,
för minnet så frågande stort du står,
du barn med de aderton år!*

3.

*Af hvitaste vågskum jag timrat ett slott
med rutor af blånande is,
från burspråket fladdrar för aftonens bris
en vimpel med färg af förhoppningens blått;
öfver skimrande slottet i skymmande skog,
jag refvor af drömmarnes vildvin slog.*

*Jag väfver en väfnad af vårattens doft,
af fladdrande fjärlens finaste stoft,
af spinnande spindelens tunnaste tråd
med blomdaggens darrande droppe till våd.*

*Två trippande rådjur med spensliga ben
för en jättemussla jag spände;
de hålla vid trappan i månens sken,
och tömmen af blåklintslingor är,
och vagnen som lyktor irrbloss bär
från svartaste träsket i skogen.*

*Och du skall sätta din späda fot
på marmorns blänkande trappa,
och jag skall skynda dig, blonda, emot
och bära din spindelhukskappa.*

*Och jag skall leda i högsal in
min kära, skälsvande flicka,
och sprudlande vin ur en blommas kalk
jag bjuda dig skall att dricka.*

*Och ditt skall blifva det hela slott.
Sof godt, du kära, sof godt!*

»Kvinnornas palats.»

Då Kvinnoklubbens medlemmar den 24:de september infunno sig till samkväm i sin lokal, läste de ofvanstående ord på anslags-tafeln under rubriken »diskussionsämne». »Kvinnornas palats». Hvilka stolta ord! Vi läste dem med undran och förvåning. Nog hade vi hört talas om att våra danska systrar anslagit öfverskottet från kvinnliga utställningen i Köpenhamn till grundplåt för uppförandet af en »Kvindernes bygning» samt att de genom en nationalsubskription hoppades kunna insamla de erforderliga medlen till företaget, men hvad kunde väl Kvinnoklubben i Stockholm ha med detta att skaffa?

Inledarinnan af diskussionen förklarade snart meningen för oss. Man hade uppställt detta diskussionsämne för att uttröna, huruvida de danska kvinnornas företag förtjänade att af svenska kvinnor begrundas, huruvida man äfven i Stockholm borde tänka på att resa en stor byggnad, som skulle tillhöra landets kvinnor och blifva ett centrum för det bästa af kvinnoarbetet, andens så väl som handens.

Fru Emma Gads i Köpenhamn d. 15 sept. hållna föredrag upplästes därpå, och nu fingo vi i detalj höra, hvilket stort och svårt upphinneligt mål Danmarks kvinnor satt sig före, samt hur varm deras entusiasm för saken, hur fast deras hopp om dess genomförande är.

Deras mening är att på en central plats i Köpenhamn uppföra en byggnad, hvarst först och främst redan befintliga institutioner såsom »Danska Kvindesamfund» och »Kvindelig Læseforening» böra ha sina lokaler. Vidare vill man där hafva en stor samlingsal för möten, föredrag och fester samt en utställningslokal och en försäljningsbyrå för kvinnliga handarbeten, den senare i förbindelse med en »Husflidförening», hvars uppgift bör vara att höja smaken och gifva den danska hemslöjden en konstnärlig ledning, hvilket den, enligt fru Gad, är i stort behof af.

I »Kvindernes bygning» ämnar man vidare inrätta en treflig restaurant utan banal kafélyx och med god familjemat, där arbetande kvinnor, som ha svårt att hinna hem till sina måltider, kunna få en billig och kraftig kost. Och man tror att äfven många män skola bli glada att få intaga sina mål på en sådan hemlik restaurant med kvinnlig betjäning och utan drickspengar. I förening med denna restaurant ämnar man, om det så passar sig, inrätta matlagningskurser för utbildande af dugliga kokerskor.

Särdeles viktig anser fru Gad den tillämnade badlokalen i »Kvindernes bygning» vara »ty» — som hon sade — »de danska kvinnorna bada så förfärande litet, att man knappt vill tro de statistiska uppgifterna därom.»

Så ämnar man hafva en gymnastiklokal med afgiftsfria öfningar för fabriksflickor samt likaledes afgiftsfri behandling af kvinnosjukdomar af kvinnliga läkare. Länbibliotek och läsesal för arbeterskor, ett billigt och trefligt gästhem, dels för resande kvinnor, som på kortare tid besöka hufvudstaden, dels för kvinnor, som uppehålla sig där för studiers idkande, skall också finnas i »Kvindernes bygning», äfvensom behagliga térum (efter engelskt mönster) och gemensamhetsbostäder för ensamma arbetande unga flickor, hvilkas anspråk på trefnad, ordning och kraftig mat de billiga pensionaten ej kunna uppfylla.

Och till allt detta skall penningar anskaffas genom en nationalsubskription. Man har beräknat, att om endast $\frac{1}{5}$ af Danmarks kvinnor i åldern från 20 till 60 år gifva 25 öre i månaden, skall man på ett år få 300,000 kronor, en långt ifrån tillräcklig summa, men man hoppas säkert få många större bidrag. Meningen är blott att skaffa ett driftkapital, företaget skall ej bli helt och hållet filantropiskt, utan flere af dess afdelningar böra, blott de kommit till stånd, kunna bära sig själfva.

Sådan var de danska kvinnornas plan, och nu vädjades till Kvinnoklubbens medlemmar, huruvida de ansågo att Sveriges kvinnor borde följa det danska exemplet.

Det dröjde en god stund, innan någon yttrade sig, saken tålde att tänka på. Slutligen kom dock diskussionen i gång. Alla beundrade vi visserligen den entusiasm och energi, som startat ett så storartadt företag, men få voro de, som önskade ett dylikt i Sverige. »Vi äga ju» — sade en talarinna — »nästan alla de institutioner, man i Köpenhamn tyckes sakna. Vi hafva ju »Handarbetets Vänner», »Kvinnoklubben», samkväm och gymnastik för arbeterskor, hem för tjänstflickor, hushållsskolor och flere andra filantropiska kvinnoföreningar, hvarför icke då understödja och förbättra dessa hellre än börja ett nytt, vidlyftigt och dyrbart företag.»

»Men» — invände flere — »hvad vi mycket väl skulle behöfva, vore en samlingslokal, där de skilda kvinnoföreningarna kunde sticka fötterna under eget bord, en god restaurang, där ensamma arbetande kvinnor kunde ha det hemtrefligt och ett gästhem för ensamma resande kvinnor från landsorten. Vi behöfva nog ett Kvinnornas palats, om också ej ett så vidlyftigt som det danska.»

»Nej, nej» — hördes en varnande röst — »lätom oss ej ytterligare än hvad som redan nu är fallet inskränka umgänget och samarbetet män och kvinnor emellan. Samarbetet och samverkan mellan könen är och blir den naturligaste, mest utvecklande och uppfostrande vägen. Genom att tänka på en sådan stor kvinnobyggnad skulle vi endast skilja oss mer från männen.»

»Det rättaste» — yttrade en annan talarinna — »vore att tänka på att uppföra ett »Folkets palats» och för ett sådant ändamål anställa en nationalsubskription. Skulle icke sinnena kunna eldas för ett sådant företag som att bygga ett stort hus, som skulle tillhöra hela folket, där kvinnliga och

manliga filantropiska föreningar kunde samlas och samverka till folkets stärkande i andligt och kroppsligt afseende, ett hem där arbetande män och kvinnor kunde ha en kär tillflyktsort, där ingen skillnad gjordes till kön eller person, utan olika samhällsklasser, åsikter och intressen fredligt kunde mötas? Vore det icke mera fosterländskt och värdigt, om de svenska kvinnorna tänkte på ett »Folkets» i stället för ett »Kvinnornas palats?»

Nu föreslogs en omröstning för att utröna, för hvilket företag sympatierna inom Kvinnoklubben voro störst. Och liksom vid ett föregående tillfälle, då fröken Anna Whitlock inom klubben talade om Londons folkhem och om behöfvet af ett liknande i vår hufvudstad, visade sig Kvinnoklubbens medlemmar intresserade för båda könen bästa. Det stora flertalet af de närvarande afgäfvade sina röster för ett »Folkets palats».

Men — invända kanske många — icke är frågan därmed tillfylles utredd. Kvinnoklubbens medlemmar utgöra ju ett försvinnande litet fåtal af hufvudstadens och landets kvinnor. Ett »Kvinnornas palats» borde ju, om det sattes i fråga, resas af hela Sveriges kvinnor.

Och till alla dem kan icke bättre talas än genom deras så vidt spridda organ *Idun*. Det har nu här skett, och kärt skulle vara, om äfven några röster från andra intresserade kvinnokretsar och från olika delar af landet genom de svenska kvinnornas tidning ville lägga sitt ord till diskussionen.

Flertalet af dessa anse kanske, att vi böra följa våra danska systrars exempel och resa en byggnad, hvars ändamål — för att tala med fru Gad — skulle vara »att väcka aktning för det kvinnliga arbetet och tro på dess nödvändighet och lycka».

Behöfva vi detta, böra vi främst tänka på oss själfva och vårt arbete, ja, då borde vi kanske bygga ett »Kvinnornas palats».

Gerda Meyerson.

Vid kaffet.

Amatörfotografier

af

Hugo Falk.

Första oktober.

Kan någon klok och förståndig människa förklara, hvarför man just valt första oktober till flyttdag? Antagligen är det väl för att få in några gladare mellantoner i den grådaskiga ledamheten och för att stuka den glada lätt sinniga människan genom att få henne att inse, hvilket flarn hon är i ödets och almanackans händer.

Tänk bara på dessa arma stackare, som för skolors och ämbetsverks skull måste flytta in till staden omkring den första september! Räkna man åtta dagar — och detta är ytterligt lågt — till dess den nya våningen blir färdig från inflyttningsdagen, så har man att vänta sig en ytterst angenäm sejour på fem veckor bland halmvirade gungstolsben, omaka kaffekoppar och spräckt gammalt fasligt porslin. Och då den slutligen kommer, hvilken hemska dag är den icke, den stora höstflyttningsdagen. Utanför porten håller en ofantlig rustvagn, och ofvan från fönstret tittar mamma bekymrad ut för att se kusen klättra ned öfver byråer och bord, sätande sina leriga klackar in i bolstrar och smörbyttor och bärande sig i allmänhet åt, som om han ej hade en aning om jämviktens lagar — hvilket han kanske icke heller har.

På ett bord i köket ses kokerskan uppflugen

med en damborste viftande åt alla håll, ej olik en fruktansvärd stridens Valkyria, sväfvande i rök och damm öfver slagfältet. Frun själf sätter sig, trött och rådlös, ned på ett bylte hopbuntade sängkläder midt emellan en puff, hvars öppna gap visar en mängd kastruller, och en buteljörg med spräckta amykosflaskor och en rättfälla, som unge herr Otto med sinnrik list fått inpassad i en af de cylinderröformade afdelningarna. Slött och likgiltigt, nedsjunket i en sorts medvetlös nirvana, stirrar hon genom den öppna dörren ut i köket, där kaos har nått sin höjd bland ämbur och byttor, kängor och tallrikar, klädesbylten, eldgafflar, ljuskronor, dammvaskor och matvaror. Hon har en viss likhet med Marius på Kartagos ruiner, och likheten skulle vara ännu mer träffande, om hon ej hade halmstrån i håret och bomullstappar här och där på klädningen.

Hon håller nästan på att få ett anfall af hysterisk gråt, då hon hejdar sig vid det välbekanta taget i låset — det är hennes herre och man som anländer.

Han ser sig rådlös och förvirrad omkring på allt skräp och bråte, som ligger hopadt därinne, och drar en tydlig suck af lättnad, då frun ber honom äta ute för att vara af med honom under allt sitt bråk och stök.

»Kan jag inte hjälpa dig med något,» frågar han tveksamt, ehuru en underkläng i rösten tillkännagifver, att han skulle anse sig skamligt misshandlad, om hans maka toge honom på orden.

»Nej då, käraste Harald, allt är ju så godt som färdigt redan,» svarar hon med en förtviflans blick på allt det trassliga elände, som omger henne, och som måste ställas i ordning innan kvällen. Och han ger sig utan någon svårare strid.

Med männens vanliga naiva hänsynslöshet vid dylika tillfällen börjar han riva i en byrålåda, som står på en ställning hopsatt af ett fotogenkök, en broderad kåsös och en packe bricker, efter en ny halsduk, men sedan han efter hvar annat uppdragit en kokt rökt skinka, prydligt emballerad i en väst, ett kaminrör, en rulle kartor och ett dussin äggkoppar, börjar han frukta för, att om han vidare forskar i lådans hemlighetsfulla gömslen, få fatt i några affidna vänner eller oinlösta borgensförbindelser och ger sig af med ett konventionellt bedröfvadt drag i sitt anlete, hvilket drag dock förbytes till ett strålände leende, så fort dörren är stängd om det kaos, han nyss lämnat. Så kommer han plötsligt ihåg något, lägger för ett ögonblick sin panna i medlidsamma och sörjande rynkor, öppnar åter dörren och säger med ett osäkert tonfall, att »Tilda (jungfrun) gärna kan få vänta på honom, eftersom han ännu inte har nyckeln till den nya våningen, om han skulle komma sent hem, hvilket för öfrigt nog inte kommer i fråga.»

Och så beger han sig därifrån, glad som en spelman, för att fånga någon bekant till middagsällskap.

Med en suck vänder sig mamma åter till sina bestyr, en af pigorna ligger på knä och rullar halmen från ett stolsben, en annan gnider ett spegelglas med en yllelapp i fullaste energi, och varm och söt står fröken Elsa uppflugen på en stol för att hennes lilla välskapade person skall kunna hinna upp till öfversta hyllan i skänken, där det bästa porslinet skall stå.

Otto, som går i småskolan, har det bäst af alla, tack vare sitt påhitt att hjälpa mamma med att taga omhöljet af hennes syltburkar, och Knut, den äldre brodern, sitter med armbågarna på bordet och fingrarne för öronen grensle öfver en pianolår och läser i Oldes grammatika, så att franska glosor smattra som hagel mot fönster-rutorna.

Klockan sex är man så i ordning, att ett bord kan afrödjas, och så intager man en hastig måltid, pittoreskt grupperade i upp- och nedvända soffor, på packlårar, i gungstolar och på spelbord, och därefter flyttas en chäslong in i sängkammaren, och mamma, som af allt stöket fått en släng af sin svåra hufvudvärk, lutar sig en liten stund, pigorna se sig till godo med en bit mat i köket, och Knut springer bort till sin vän Svensson, klasskamraten, för att där i frid och ro få ägna sig åt sina läxor.

Liten Elsa ensam är outtröttlig. Hon trippar fram och tillbaka, och som en god ande strör hon ut ordning och trefnad hvar hon skriker fram. Hvardagsrummet blir snart beboeligt, tack vare henne, hon ser efter, att mattorna läggas ordentligt, och att taforna spikas rätt, och sen hon ordnat på pappas skrifbord och fått mammas låga kåsös på dess rätta plats, tänder hon

lampan, fäller ned gardinerna och tar med belåten min några steg tillbaka för att bedöma totaleffekten af sitt arbete, och detta med det resultat, att hon nästan håller på att falla rätt i armarna på långa kusin Henrik, hvilken likt en cherokeeindian smugit sig uppför trappan och genom den mängd af bråte, som ligger uppstaplad öfverallt.

Och gripande tillfället i flykten, skäms han inte för att hålla fast sin lilla vackra kusin, som med en skär, klar rodnad på kinderna med vredgad röst förehåller honom det opassande i hans djärfva tilltag.

»Om du visste, hvad du är gudomligt söt, då du går så här och stökar,» säger Henrik ogeneradt och håller henne i båda hennes händer framför sig för att riktigt få korn på henne, »minsann tror jag inte, att jag äter upp dig hel och hållem, fastän någon vidare bastant supé blefve det då inte. Litet, men godt i alla händelser — — —»

»Söta Henrik, prata för all del inte så fasligt mycket dumheter,» säger lilla nåden, »utan släpp mig och låt mig gå och väcka mamma, så att du får hälsa på henne — — —»

»Åh — låt du faster sofva,» svarar han respektvidrigt, »det är dig visiten galler — — —»

»Jaså. Nå, jag må då säga! Vi-sittiden är då synnerligen lämplig! Men på Karlberg lär man inte ge lektioner i *savoir vivre*, och herr löjtnanten gjorde mig sig högst förbunden om — — —»

»Så, så, lilla kusin Elsa,» säger han och leder henne fram till soffan och slår sig ned bredvid, och snart har skön Elsa glömt stök och bråk och flyttning och allt det där, och det oaktadt det är årets värsta dag — den första oktober.

Ja, den ungdomen!

Så fort de fått den nya vänningen i ordning, lär förlofningen skola eklateras.

Låtom oss hoppas, att första oktober, denna fasans dag, för ung Henrik och skön Elsa må blifva den allra härligaste af årets alla mulna eller klara dagar.

Har ni en dotter eller son,

så erbjudes eder i dag, ärade läsarinna, ett enastående tillfälle att för en mycket ringa uppoffring göra dem en stor glädje. För att göra **Kamraten**, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, känd och skattad i ännu vidare kretsar bland den publik, för hvilken den är afsedd, har redaktionen anordnat detta års sista kvartal till ett profkvartal, som erhålles för det nedsatta, oerhördt låga priset af

endast 50 öre,

om prenumeration efter den 1 oktober verkställes på posten. Det skall alltid blifva **Kamratens** främsta bemödande att bland sin unga läsekrets väcka och bibehålla en sedlig och fosterländsk anda, på samma gång den vill vara verkligt underhållande och lärorik. Utom allt annat, som **Kamraten** under årets sista kvartal kommer att bjuda sina unga läsare, sänder han dem **som julklapp ett trettiotvåsidigt, rikt illustrerat julnummer med bidrag af de bästa författare, ensamt till fulla värdt det lilla prenumerationspriset.**

Kamraten vill bli de ungas vän i alla svenska hem. **Har Ni en dotter eller son, så verkställ därför med det snaraste prenumerationen!**

Stockholm i september 1896.

Redaktionen af **Kamraten**.

Ur en skiftesrik lefnadssaga.

Svenska tidningar ha nyligen, som vi redan nämnt, innehållit notisen om ett i Paris timadt dödsfall, hvilket äger ett visst romantiskt och ganska ovanligt intresse. Då vi i dag bringa våra läsarinor Napoline Barcks bild, låta vi, enligt löfte, densamma åtföljas af några drag ur hennes skiftesrika lefnadssaga, väsentligen hämtade ur en skildring af den skattade signaturen *Rm* (redaktör G. Renholm) i tidningen *Nya Dagl. Allehanda*.

Den afidna, hvarom här är fråga, var grefvinnan *Claire Marie Napoline Barck*, förmäld år 1857 med och sedan 1887 änka efter grefve Nils Barck, i sin ungdom underlöjtnant vid Skånska dragonerna och se-

ket skedde på den då i London boende grefve Sten Lewenhaupts utlånta pass.

Napoleon, som alltid var minnesgod mot gamla vänner, visade ock sin erkänsla för Barcks tjänster på flere sätt. Han gaf honom en gång en mycket inbringande ställning vid världsutställningen 1855; han lät en annan gång gifva honom koncessionen på hela renhållningsväsendet i Paris med ytterst fördelaktiga villkor, och han skänkte honom vid flere andra tillfällen sitt mäktiga stöd på mångahanda sätt. Men grefvinnan Barck, som icke ägde sin like i uppfinningsrikedom, när det gällde projekter, idéer och nya uppslag, var däremot föga ihärdig och praktisk, när det gällde affärer och att draga stadigvarande och efter hand ökade fördelar af en uppnådd ställning, och ännu mindre förmädde hon lära

sin man den dygden. De tyckte bägge som så, att en fågel i hand är bättre än tio i skogen, och följden var, att de, nödtvunget eller ej, alltid för en tillfällig inkomst af större eller mindre belopp gjorde sig af med riktiga rikedomskällor. De hade många gånger i sina händer en guldäggsvärpande höna, men slaktade henne samvetsgrant hvarje gång.

Vänskapen med Napoleon blef ej bestående i evighet, och presidentperiodens glada fester i Elyséepalatset och Compiègne, där den vackra och spirituella grefvinnan lyst såsom en liten stjärna, fingo icke någon fortsättning i Tuilerierna och *S:t Cloud*, när kejsarhofvet fått en härskarinna, som bestämde om gästerna. Emellertid användes understundom båda, grefven såsom det synliga, grefvinnan såsom det hemliga, men effektiva verktyget vid hvarjehanda uppdrag af skiftande natur, stundom kvasidiomatiska. Så fortfor grefvinnan Barck och hennes man att under många år föra ett ganska flott lif än här, än där i Europas hufvudstäder och vid de stora badorterna samt besökte äfven emellanåt det svenska fäderneslandet, där grefven var innehafvare af ett kronoärende nära Stockholm med fideikommissnatur.

Så hände sig äfven, att de befunno sig i Ostende i Belgien

under badsäsongen 1867. Där sammanträffade de med marskalk Prim, som var landsförvist från Spanien efter en misslyckad konspiration och som bäst höll på att förbereda en ny. Det gällde nu för honom att kunna komma öfver gränsen för att taga befälet öfver de sammansvarne inom armén och göra ett pronunciamiento. Då föll det sig ju förträffligt att komma i beröring med grefve Barck, som ej begärde bättre än att göra till sin specialitet hjälpan det af nödställde konspiratörer, och grefvinnan, som i Prim just mött en med hennes eget äfventyrsälskande humör fullständigt sympatiserande natur, kombinerade genast planen i alla dess detaljer. Marskalcken skulle åtaga sig rollen och iföra sig livréet af det grefliga svenska herrskapets kammartjänare och i den egenskapen passera den farliga gränsen... Planen sattes

Grefvinnan Napoline Barck. (Efter H. Regnaults oljefärgstafva i Louvren.)

dan mångt och mycket här i lifvet — men ändock just ingenting! Deras lif skulle kunna blifva en hel roman att skildra, men blott några spridda anteckningar därur må här finna plats.

Comtesse de Barck, dotter till en bankir i i staden Sens vid namn Marc, (hvilket år hon var född, ville hon aldrig meddela någon, men sannolikt var det omkring 1825) ägde ett ganska briljant utseende, men i synnerhet ett alldeles briljant hufvud och var i det fallet ojämförligt öfverlägsen sin man, som hon också helt och hållet styrde. De öfverensstämde också fullständigt i smak och tycken, icke minst för att lefva på stor fot, och deras hus var tidtals ganska lysande.

Nils Barck var, såsom ofta blifvit berättadt, den, hvilken efter februarirevolutionens utbrott lyckades skaffa den landsförviste prins Louis Napoleon in i Frankrike, hvil-

i verket, men misslyckades första gången. Det andra försöket gjordes sjöledes med en af de stora passagerarebåtarna från Southampton, som anlöpa S:t Sebastian; och detta lyckades, tack vare Prims egen rådgivning och det föregifna herrskapets fyndighet att draga uppmärksamheten från den vid sin roll ovane betjänten.

Den tid, som nu följde, var grefven och grefvinnan Barcks mest lysande. De betraktades nära nog som den spanska frihetens räddare, och Prim vedergällde på ett lysande sätt de mödor och faror, hvori de kunde hafva försatt sig för hans och för landets äras och välfärds skull. Det första och närmaste sättet var, att både grefven och grefvinnan — nu bosatta i Madrid — dekorerades med hvar sitt storkors af spanska ordnar.

Hvilka projekter grefvinnan under denna tid funderade ut, därom kan ingen vanlig människa göra sig ett begrepp. Olyckan var blott att de växlade minst en gång om dagen. Än skulle hennes man sättas i spetsen för en världsutställning i Escorial, än skulle det uppdragas åt honom att göra en uppmätning och skattdrägning af all Spaniens jord, än skulle han verkställa skogsplanteringar på Nya Castiliens slätter, än skulle han blifva finanskontrollör på Philipinerna, än erhålla koncession på omätliga grufföretag på Portorico. Men af allt detta blef tyvärr endast skimrande luftslott.

Upphållet i Spanien blef långt, men på sistone mindre lysande än i början, dock med någon reel behållning. Till Madrid anlände nämligen nerifrån Marocko den utmärkte unge franske målaren Henri Regnault (som sedan stupade under kriget) och blef som barn i huset hos Barcks. Han kom att genom grefvinnans bemedling måla den stora tafian öfver Prim, hvilken nu sitter i Louven. Han målade också en charmant liten bild af grefvinnan i helfigur och spansk kostym samt förärade henne. Denna bild såldes sedan af ägarinnan för 18,000 francs, men steg därefter ytterligare så, att Louven, som nu besitter äfven denna, betalt den med 60,000 francs. Det är just detta porträtt Idun i dag har nöjet reproducera efter en fotografi, som vi låtit anskaffa från Paris.

Prim mördades i december månad 1870, men redan förut hade grefve Barcks återvänt till Paris, där Nils Barck lefde till 1887 och grefvinnan till nu. Det gick under alla dessa år ständigt en smula upp och ned med lifvet, och växlingarna voro ofta både bråda och stora, men ett var sig alltid likt: den fasta förvisningen, att det af de kaleidoskopiskt skiftande tiotusen projekterna, som för ögonblicket behärskade denna lifliga fantasi, skulle bringa rikedom och lyx i hennes händer. Men efter mannens död förlorade hon modet, och det visade sig, att denna skeptiska och oroliga själ dock verkligen hade hyst en orubblig kärlek till sin make. Hennes sista år lära hafva genomlevats under mycket knappa, nästan torftiga omständigheter.

Sen till, att *Idun* och *Iduns Modetidning* finnas hos alla edra bekanta!

J "klädpenningfrågan".

De sista insändarne
och
Redaktionens slutord.
XXX.

Härmed ville jag så gärna uttala ett »tack» till alla, som skrivit i »klädpenningfrågan». Om det bara lände till något resultat! Det har varit roligt att se, hur en del fruar har det, just i afseende på denna fråga.

På mig har det gjort ett både glädjande och smärtsamt intryck. Ett glädjande, då jag sett att fruar kunna hafva ända till 300 kr. och däröfver att kläda sig på, jag som alltid tänkt att alla fruar (undantagandes de, som haft förmögenhet före sitt giftermål), fått lof att bedja sin man om penningar, hvar gång de velat hafva något nytt.

Men också ett smärtsamt, då jag tänker på en stor del fruar, som inte få en kr. med varm hand, som de kunna kalla sin egen, eller ens veta hur det står till i huset, om det finns något eller — intet. Man blir mer missbelåten med sin egen ställning också, då man hör och ser, att andra kan hafva det så bra. Det kan nu inte borträsonneras! Men det är i alla fall roligt, att det finns några som ha det bra.

Nu skall jag låta Iduns snälla läsarinna höra, hur jag har det, på det ingen må döma mig för hårdt.

Min man har en inkomst på omkring 1,500 kr. Det är ju inte så mycket, men vi bo på landet, ha husrum och vedbrand fria samt dessutom några tunnland jord, 6 barn finnas, några fullvuxna, några små. Det kan ju inte bli så mycket på man, då två bo i staden och gå på läroverk, dessa skola ju hafva först och främst. I år har jag fått en hatt som kostade 4:50 och en bomullsklädnad som kom på 6 kr. Detta är allt. Och ingen utsikt eller insikt har jag att kunna få något mera heller.

Jag ville så gärna hafva en ny vinterkappa i år, den jag har fick jag, efter många om och men, för 6 år sedan. När jag haft den i 4 år, lät jag göra om den till halflång, sådan har jag haft den de två sista åren. Den kostade ny 33 kr. I år vill jag rakt inte taga till den igen, men nöden är en hård tuktomästare, jag får nog taga till den än en gång, den gröngölingen. En kappa har också det förargliga med sig, att den knappt kan slitas ut, och min man är af den åsikten att så länge det finns en bit kvar af någonting, så är det ett oförlåtligt öfverflöd att köpa nytt, åtminstone åt de kvinnliga individerna, om det i öfrigt är aldrig så omodernt och fult.

En klädning går det nog an att slita riktigt ut, det skall jag strax bevisa.

Först och främst har jag ej fått mer än 4 köptygs-ylleklädningar, sedan jag blef gift, det är 9 år sedan. 3 har har jag kvar än, en svart, som borde ersättas, men när och hur, det står i vida fältet. 2 kulörta, den ena är nyss uppsnyggad, af mig själf förstås, den andra skall jag tvätta och göra om, bara jag hinner. Den första jag fick, hade jag fin, så länge den var någorlunda. Sedan tvättade jag den och moderniserade upp henne till ny igen medels litet nytt, rutigt tyg. Så fick hon vara till bättre länge. Slutligen blef det hemmaklädnad om söndagarne, sist hvardagsklädning. Sedan färgade jag om henne och gjorde om den åt mina små flickor.

Men som intet gammalt har den fördelen att vara lika starkt som nytt, äfven om det är aldrig så väl fodradt och mellanlagdt, så äro tösorna snart utan igen, och som jag då inte på länge får någon gammal klädning, nog värdig att taga och göra om igen, så blir tanken och frågan: »Hvad skall jag nu hitta på att göra af åt dem?» Ja, det hör till nattens vaka, dagens bön. Det kan ingen förstå, som ej själf är i samma belägenhet.

Nog ville jag också vara »nätt» och snyggt klädd, ty det har alltid varit min svaga sida, i synnerhet hvad underkläder och skor beträffar. Men nu är jag knappt det senare. Man tröttnar och ledsnar till sist.

Man har ju så litet för sitt arbete, som en insändarinna i senaste Idun skattar så högt. Jag tänkte, när jag läste fröken Ebbes utgiftspost, däri hon sade sig betala ut öfver 100 kr. för en klädning: ack, om jag hade 100 kr. för året, hur snygga och nätta skulle jag inte kunna hålla både mig och mina små flickor! Ty nog skulle det kännas bra härligt att ha en om än aldrig

så liten, kassa för sig själf, som man då ej heller behöfde taga af till hushållet, förstås. Jag tror inte heller, att hemmet i sin helhet komme att förlora därpå. Ty om hustrun någon gång finge någon uppmuntran, som gjorde henne glad, så kunde ju hon också göra sin omgivning glad igen, utom det att det kändes mycket roligare att arbeta med glädje än med suckan. En kvinna är nog så ädel och pliktrogen, att hon gör sin plikt ändå, så långt hennes krafter och hälsa det medgifva; men det kändes så godt att få litet glädje, som hjälper under det ofta tunga lasset.

Till sist ville jag säga det (om Iduns redaktion tycker, att det här är något att kosta trycksvarta på), att de fruar som hafva sådana män, som ge dem klädpenningar, mycket eller litet, lika kärt, och som låta sina fruar få del af deras gemensamma hems finansiella ställning, de kunna inte vara nog lyckliga och tacksamma mot försynen och sina män därför, tycker

en f. d. lärarinna, numera ett huskors.

XXXI.

Uti en fråga som angår alla kvinnliga individer, torde det äfven tillåtas en fattig flicka att publicera sina erfarenheter. De äro dock ingalunda afsedda för fruar, hvilka män hafva råd att bestå dem en sin toalett utan ringaste uppoffring, och — till »uppretade äkta män» gifver jag ett välment råd: må ni tacka Försynen, som gifvit eder medel att skona eder hustru från dessa bryderier, som tvångssparsamhet åstadkommer!

Under 20 års tid har jag konditionerat uti adliga och högadliga familjer, samt varit lycklig där blifva ansedd som en medlem af familjen och således äfven fått deltaga uti alla de fester och samkväm, som förekommit inom deras kretsar. I medeltal har jag dock icke under alla dessa år haft mer än 136 kr. 50 öre till mina utgifter, såväl toalett som post, medicin och små gåfvor. Af dessa 136 kronor har årligen insatts på en bank 30 kronor till bildande af lifränta. Det är med verklig förvåning jag ser, att ingen uppmant vår tids ungdom att äfven tänka på älderdomens maktlösa dagar, medan de hafva aflöning. Hvar skola alla fattiga flickor i framtiden taga sina klädpenningar, då de ej orka bibehålla sina plåster och kanske ej kunna räknas på anhörigas hjälp — om de ej under hälsans och ungdomens dagar inspara något?

Men med så små inkomster som 136 kronor får man ej tänka sig att ha en toalett komplett uti alla delar, utan man måste söka att utbildta såväl ordningssinne som smak för att se proper ut. En svart sidenklädning har jag alltid haft, ty en sådan kan man ha när som helst och vara fin med. På baler hade jag för det mesta tarlatan eller hvita tunna tvättklädningar med olika garnityrer. Klädningarna syddes af mig själf på lediga stunder, morgon och afton, och då jag redan vid 17 års ålder måste börja att sy alla mina kläder, gick det sedan obehindradt, så att jag till och med fick ersätta sömmerskan hos mina husmödrar. I julgåfva fick jag oftast något fint klädningsty; tvänne gånger ljusst kulört siden att hafva på fester. Mina hvita skor klädde jag öfver, så länge sulorna höllo, och de öfriga skodonen lät jag sula så länge möjligt var. Hvita och ljusa handskar tvättade jag med en linnenlapp doppad i söt mjölk och tvål samt gned sedan med torra lappar. Kanske anses jag mindre delikat, som kan omtala att det var många år af dessa 20, som jag icke hade mer än 1 dussin dag- och 4 stycken nattlinnen, och dock har man ansett mig pedantiskt ordentlig. Linnen sydde och broderade jag helt enkelt själf af blekt domestik, som är starkare än madapolam. Lifstycken af röd flanel med hvitt foder höllo uti flere år, då jag hade tvänne att byta med. Hattar sydde jag oftast af tyglappar; till sommaren är både fint och billigt att sy sådana fristående af enfärgad piké och sedan stärka hatten samt stryka den väl; af hvit tarlatan bli vackra hattar för ungdom, om man därtill pryder dem med en lefvande blomma för dagen. Jag köpte öfverklädd hvit karkas, formade däraf hatten, klädde öfver den först med linong och sedan tarlatan; en sådan hatt går till 1:50. Parasoller klädde jag ock öfver, man klipper efter de gamla bitarne. Kapporna, som väl äro de dyraste plaggen för en fattig flicka, valde jag tyget till och lät sy, då de voro nya; men sedan får jag själf reparera och stufva om dem så länge möjligt är.

Det går bra, om man tager vara på tiden och beder Gud om hjälp uti alla skiften. Tack vare

Iduns Modetidning och Barngarderoben äro utmärkte rådgifvare i klädpenningfrågan.

mina kloka föräldrar fick jag aldrig uti hemmet några egna veckopenningar, hvilka ovillkorligen skapa en massa onödiga behof, som sedan äro svåra att motarbeta. Roligt vore om någon fattig flicka beaktade mina enkla råd och sedan fann, att man kan glädja sig lika mycket åt lifvet under dessa förhållanden som mängden med sina rikliga klädpenningar.

En fattig flicka.

XXXII.

Som jag under senaste tiden sett, att en mängd damer vågat yttra sina mer eller mindre lämpliga åsikter i denna fråga, så tänker jag väl som så: en ann' är så god som en ann', och kommer med mitt lilla inpass i debatten.

Min mening är ej att söka slå något rekord i prisbillighet, som man ibland nästan kan tro, att somliga insändarinnor åstundat, tvärtom skulle jag vilja söka finna en *normalsumma*, hvilken enligt min tanke skulle sättas till omkring 300 kronor pr år. Denna summa utgör hvad i en mängd fall en ung flicka, anställd å kontor, affärsbyrå, telegraf, post eller dylikt, kan anslå till sina kläder, äfvensom det en fru, tillhörande den burgnare medelklassen, brukar behöfva för att vara vårdadt och nätt klädd.

Mängden torde här invända, att så gynnsam ekonomi ha dock många ej, men jag föreställer mig att Iduns prenumeranter till största delen just bestå af damer i nämnda ställning. Dessutom är den beräkning jag här ämnar uppställa riktigt tilltagen och tål vid nedprutning från dem, som hafva mindre tillgångar.

Att uppställa en fullständig tablå öfver utgifterna torde blifva vanskligt, då ju ålder och förhållanden utöfva stor inverkan. Följande försök härtill skall dock ungefär visa, huru jag tänkt mig utgifterna praktiskt ordnade.

För ett äldre fruntimmer.

En mörk promenadklädning	35 kr.
» halfmörk klädning	35 »
» bomulls »	20 »
Skodon och reparation af d:o	50 »
Kappa	60 »
Linne	30 »
Strumpor och underkläder	20 »
Hattar	15 »
Handskar	15 »
Paraply eller parasoll	10 »
Diverse	20 »
Summa	310 kr.

För ett yngre fruntimmer.

En mörk promenadklädning	35 kr.
» halfljus klädning	35 »
» hvit supé eller baldräkt	35 »
Bomullsklädning eller blusef	20 »
Kappa	50 »
Skodon och reparation af dylika	30 »
Linne	30 »
Strumpor och underkläder	20 »
Handskar	15 »
Paraply eller parasoll	10 »
Hattar	15 »
Diverse	20 »
Summa	315 kr.

Om klädernas användning tänker jag mig, att den mörka klädningen göres på hösten och användes till promenad och mindre bjudningar. Den som gjordes föregående höst blir hemmaklädning, och i de flesta fall torde nog en ännu äldre upplaga, vederbörligen vänd och upprustad, kunna duga till stök och arbetsdräkt. Mörk god cheviot är mycket lämplig till denna klädning. Här skulle jag vilja gifva två små råd nämligen: att ständigt begagna förkläde i hemmet, ty en fläck skämmer lätt en hel dräkt, samt att byta klädning så fort man kommer hem.

Den halvmörka (eller för ungdom halfljusa) skulle tjäna dels till supéklädning, dels till promenadklädning under den varmare årstiden. Grå och beigefärger lämpa sig väl härtill, ty de kunna lätt tvättas och, om tyget är mycket godt, färgas och har man då en bra hvardagsklädning ett annat år.

Summan för kappor synes kanske högt tilltagen, men en vinterkappa af godt tyg kostar nog så mycket, och mer än tre år kan nog en stadsbo ej gå med samma kappa. Naturligtvis köpes ena året sommarkappa, andra vinterkappa och tredje regn- eller aftonkappa.

En omtvistad sak är, huruvida man bör låta sy borta eller hemma. Min åsikt är, att, om

man har tid och lust att själf hjälpa och öfvervaka vid hemsömnad och därtill har en flink syhjälps, är det stor uträkning med att sy hemma. Detta för fruar och döttrar, som vistas i hemmet. Men för våra »tjänande systrar», som hafva sin dag hel eller delvis upptagen på kontor eller dylikt, är det nog ej mycken besparing, åtminstone då det gäller att sy nytt, med att rusta gammalt kan ju så vara. Dem skulle jag vilja råda att vända sig till, ej någon storsömmerska (som t. ex. fröken Lundin), men till en ordentlig och kunnig sömmerska. Mycket att rekommendera är att ej ofta byta om. Därför att en väns klädning är välsittande och treflig, bör man ej strax öfvergifva sin egen sömmerska och gå till vännens, ty den första klädning man får sydd på ett ställe sitter sällan väl; sömmerskan behöfver vänja sig vid personens och figurens egenheter för att lyckas. Min sömmerskeräkning brukar ha följande utseende:

Arbetslön	10: —
Foder	3: 50
Gas	1: —
Skoning och kantband	1: 25
Ben, sybehör, ärmlapp	1: 50
	17: 25.

Räknar man 6 meter tyg à 2:50 gör det 15 kronor och återstår så 2:75 till garnering för att erhålla summan 35 kronor, som jag ofvan uppgifvit. Syr man hemma, kan man ju kosta på sig dyrare tyg. I allmänhet tillråder jag att köpa så god kvalitet, som man möjligen kan tillåta sig, af allt man behöfver, ty det gamla ordspråket: den som köper dyrt köper billigt, har nog stor sanning i sig.

Ja, nu tors jag väl ej inkräkta mer på Iduns af denna fråga redan så hårdt anlitade utrymme, utan slutar härmed, i det jag vågar hoppas, att åtminstone några finnas, på hvilkas förhållanden mina beräkningar passa in.

Mattla.

XXXIII.

Nu Iduns långrandiga klädpenningfråga har äntligen hunnit sin spets och sin råga! Fruar och fröknar ha plitad och skrivit, klädespersedlar ha vädrade blifvit, klädningar hvita och skära och grilliga, alla förtvifadt, förfasligt billiga. Nu här stråla som stjärnor och solar för mina blickar kappor och kjolar, och en mängd utaf hattar och blusar hågen betager, förtrollar, förtjusar! Svärmisk och vek jag sitter och kväder, ser och tänker bara på *kläder!* Och får jag tillstå, att aldrig jag trodde, att sådan en störtstjör af tankar här bodde inom oss fruntimmer! Sida på sida vi ritat ihop både bitti och tida.

Lätt och ledigt satserna flöto, aldrig, nej, aldrig orden oss tröto. Att Sverige har *vettiga* kvinnor där spordes, så sakrika inlägg i frågan här gjordes! Jag satt där förvånad, jag satt där betagen, jag satt där helt tyst, jag satt där helt slagen. Jag läste och svettades, bleknade, dignade — hur den flöt fram, denna ordström välsignade! Allt som kan sägas (och lite däröfver!) nu är det sagdt; ej mer man behöfver. Nu ska' vi knoga, nu ska' vi sträfva, vi alla, som kalla oss döttrar af Eva, mot målet att fagert och billigt oss kläda! Ack, då jag tänker på hur det skall gläda ljuft våra herrar, männer och fäder att vi behöfva så litet till kläder... Detta om detta! Nu fråga det gäller: hvem ska' ha priset, när snart nu det smäller? Hvem af de många klyftiga kvinnor, klädpenningfrågeförfattarinnor? O, du min store! Här skulle man vara en Salomo rent för att rätt kunna svara! Alla — hvarendaste fru eller flicka — äro precis, ja *precis* lika kvicka! Men — en idé nu rann upp i min hjärna, strålände vacker som himmelens stjärna: kunde man priset ej tillerkänna *den*, som bäst sparar på bläck och på penna. Sparsamhetsdygden det mest ju här gäller, och den som sparar på bagateller, sparar ock säkert, när mera det gäller, ödslar för visso på kläder ej heller! Säg, hvad ni tycker nu allezusammen! Lefve klädpenningfrågan! Amen!

En svensk kvinna.

XXXIV.

Ehuru vi damer i klädpenningfrågan redan för mycket skattat åt vår skötesynd: mångtaligheten, kan ej heller jag nu tåga längre, utan ber att få draga ett litet strå till den stora stack, som

redaktionen lofvat att få växa i ännu ett par nummer. Det är inte utan, att vi börjat komma bort från ämnet och hängifva oss åt en annan af våra skötesynder: kritiklystnad, nu på sistone. Med fara att göra detsamma måste jag falla en gensaga mot det i flere uppsatser förekommande uttrycket: bort med alla vilseledande uppgifter! Nej, låtom oss försöka att se allt från flere synpunkter och icke misstro andras erfarenhet, därför att den är olika vår egen. Teodors förståndiga fru kan ju framlägga en nära 20-årig erfarenhet och alla hafva nog efter bästa förmåga ransakat sitt minne, sin kassabok och sin garderob. Men hvad som är elegant för den ena, är tarfligt för den andra, ja, för samma person under olika omständigheter. Den ljusa fina promenaddräkten, som kostade öfver 100 kr. och som är aldeles passande för den unga världsdamen, skulle kanske väcka undran och löje i den krets, där den unga flickan i sin dräkt för 35 är väl klädd. Och som flere yttrat: det beror så mycket på hvad tid man har att arbeta på sin toalett själf samt hvad sysselsättning för öfrigt och hvad samhällsställning. Den varma hemväfda ylleklädning, i hvilken jag trifs så väl och förrättar mina hulsiga sysslor, är utmärkt därtill, ej minst emedan alla småbarnens fingrar ej sätta märken därpå, men jag skulle för några år sedan icke kunnat begagna, den utan att väcka uppmärksamhet. I den krets jag då rödde mig gick nog klädkontot för mig till åtskilliga hundra om året, och jag slösade ändå aldrig, ehuru jag var föräldralös och ekonomiskt oberoende. Då jag sedan gifte mig med en man i anspråklös lefnadsställning, förbehöll jag mig 300 kr. om året i »nålpengar», och detta har mer än väl räckt till både kläder åt mig, presenter och en stor del af barnens kläder (n. b. då de äro små), men som hushållsboken är den enda kassabok jag för, kan jag ej uppgifva några siffror.

Naturligt är, att den som ofta och i alla väder måste gå ut på gatorna sliter mera än den som sitter mycket inne, så ock att den som sköter sina små barn själf samt går i hushållet, är mera utsatt för fläckar och nötning och följaktligen bör och kan begagna enklare dräkter än den husmoder, som måste göra les honneurs i ett stort hus, där mannens ställning fordrar ett utsträckt sällskapslif. Jag tycker nu att mitt sätt att arrangera min klädpenningfråga varit utmärkt, och jag skulle vilja råda alla att göra sammaledes. Och äfven när ej den unga bruden är så lyckligt lottad att hon, tack vare sina föräldrars sparsamhet, medför någon betydligare hemgift, låt henne ändå, I män, få sin egen lilla kassa. Anförtron henne före brölloppet, hurudan eder ekonomiska ställning är, och kommen båda öfverens om en viss summa till hennes handkassa. Varen vissa, I skolen möta ett gladare ansikte under den lilla enkla hatt, hon skaffat sig för att ej summan skall öfverskridas, än under den dyrbaraste hufvudbonad, som hon måst tigga sig till.

Och nu sist, tack för alla goda råd, som i god afsikt gifvits oss! Kunna vi än icke acceptera allt, något kunna vi alla lära, och därför äro vi äfven tacksamma mot Idun, som beredt oss tillfälle att meddela oss med hvarandra.

Margareta Fridkulla.

* * *

Och härmed, med Margareta Fridkullas sansade och välvilliga slutord, må den lifliga diskussionen i »klädpenningfrågan» för denna gång vara ändad. Ännu ligga visserligen många »insändare» på vårt skrifbord och kanske ännu flere komma att »dugga efter», men *någonstüdes måste punkt sätas*, och vi anse att tiden därtill nu väl kan vara inne. En del goda uppslag och beaktansvärda synpunkter i det öfverblifna materialet skola vi emellertid tacksamt bevara för framtida användning.

Vårt uppriktiga tack bringa vi nu också alla, som med sina inlägg bidragit till den viktiga frågans mångsidiga belysning. Vi ha oväldigt sökt låta de mest skiftande meningar komma till tals, och vi hoppas att våra läsarinna skola hålla oss räkning

för denna vår opartiskhet, liksom att enhvar just därigenom skall finna, att hon dock till sist haft någon liten *personlig behållning* från denna »andarnes sammandrabbning».

Återstår nu att utdela de *femtio kronor*, vi utfäst till *premier*. Därvid kan man väl tänka sig hela summan tilldelad en enda insändare, om någon sådan skulle anses däråf förtjänt framför alla andra; men lämpligast torde kanske beloppet kunna delas i ett par, tre eller flere pris, som tillfalla de inlägg, våra läsarinor anse mest beaktansvärda. Vi bedja därför *alla* för saken intresserade att *ofördröjligen och senast före den 15 dennes* till redaktionen insända sin omröstning samt därvid uppgifva *nummer* på det eller de inlägg, de anse prisvärda, liksom *prisets belopp*. Och skola vi sedan, med ledning af denna omröstning, verkställa premieutdelningen.

Stockholm den 1 okt. 1896.

Red. af Idun.

Ur notisboken.

En ny skoldräkt för flickor. Nya modeller till hygieniska o. praktiska underkläder och öfverdräkt för flickor i skolåldern komma att demonstreras å ett föredrag, som under löpet af nästa vecka hålles i Vetenskapsakademiens hörsal af fru *Gurli Linder*.

En hedrad arbetarinna. En stämmingsfull kamratfest firades i lördags af Dagens Nyheter:s sätter- och tryckeripersonal, som då sade farväl till en gammal, pliktrogen kamrat, hvilken lämnat sin plats vid kasten efter ett 28-årigt arbete. Detta är en lång arbetsdag — 28 år vid en morgontidning med dess juktande, febrila nattarbete — och många finnas ej, som äga nog energi, att stå ut därmed. Hur mycket mer hedrande är det ej då, när en kvinna visar dylikt sällsynt kraftprof! För att nu fira denna tragna arbetarinna, fröken *Ebba Runström*, hade kamraterna, som sagdt, i lördags inbjudit henne till en frukostmiddag på den pittoreskt belägna Kungsholmsrestauranten »Piperska muren», hvarvid Dagens Nyheter:s faktor tolkade deras känslor i afskedsstunden. Mycket hade de att tacka *Ebba Runström* för; hennes stilla, blida väsen hade haft ett förädlade inflytande på de manliga kamraternas mången gång uppbrusande sinnen, och hennes aldrig svikande plikttrohet hade ständigt verkat som ett det vackraste föredöme.

Afiden skådespelerska. Den 22 sept. afled i Kalmar efter en kort sjukdom den kända, omtyckta skådespelerskan och f. d. teaterdirektisen fru *Jenny Carlberg*, född *Hermansson*. Fru *Carlberg* uppträdde senast tisdagen den 15 sept. som *Veronica* i »Den ondes besegrare». Därefter insjuknade hon emellertid och jännt en vecka efter det hon för sista gången uppträdde å de bräder, som föreställa världen, hade hon skördats af hemannen.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog i lördags *Adams lilla nätta* och melodiosa opera-comique »Nürnbergerdockan». Nya i sina partier voro hrr *Brag* (*Cornelius*) och *Forsell* (*Miller*). Den förra återgafsåväl i spel som sång den snåle leksaksfabrikanten med god komik, och den senare lyckades ock på det hela taget rätt bra lösa sin uppgift. Hr *Henriksson* var liksom förut en ganska rolig pappas gosse. Främst af alla stod dock fröken *Karlsohn* (*Bertha*), hvars klockrena sång och pärlande koloratur framkallade det lifligaste bifall från den talrika publiken. Efter ett ganska vackert balettdivertissement af hr *Glasemann* uppfördes till slut »Pajazzo» med samma besättning

som senast, undantagandes att hr *Bratbost* nu åter öfvertagit *Canios* parti, hvilket som bekant senast innehades af hr *Morello*.

Vasateaterns framförande i tisdags af *Shakespeare's »En vintersaga»* hade motsetts med mindre vanligt intresse, och de förväntningar, hufvudstadens publik gjort sig att här åter en gång finna en exponent af det stora dramat på ett värdigt sätt bragt öfver tiljan, fingo en glädjande uppfyllelse. Premiären var en obetingad succés, såväl hvad gäller de enskilda uppgifternas lyckliga lösning som det helas stilenliga sammanhållning. Strängt begränsade af tid och utrymme i detta nummers pressläggningstid, nödgas vi emellertid fatta oss kort om den angenäma teateraftonens detaljer. Nämnas bör dock, huru herr *Svennberg* som konungen af *Sicilien* gaf en ypperligt skiftande bild af såväl svartsjukans raseri som den sena ångerns ruse och den slutliga försoningens sällhet, liksom fru *Håkansson's* storstilade *Hermione* fann lika lyckliga uttryck för de första aktarnas tragiska majestät som slutscenens jublande harmoni. Hr *de Wahl* och fröken *Gottschalk* voro mycket sympatiska som de älskande unga furstebarnen, och nästan samtliga af de många, delvis betydande birollerna fingo ett erkännansvärdt utförande. Så fröken *Lundegwists* förträffliga *Paulina*, hr *Eliassons* smidige *Autolycus*, hr *Sternwalls* och *Hultmans* lustigt chargerade herdar, far och son. Hr *Engelbrechts* konung af *Böhmen* föreföll något tung genom skådespelarens sedvanliga benägenhet att »släpa» i sin deklamation, men var, äfven han, af i det hela god verkan.

Briljant var uppsättningen, lysande dräkterna, hr *Grabows* nya dekorationer effektrika. Sedan efter hvarje akt de spelande ofta framkallats och särskildt efter styckets slut långvarigt och intensivt hyllats, ägnades äfven åt iscensättaren, hr *Molander*, en välförtjänt inropning. Man kan alltså tryggt förutspå det gedigna programmet en vacker serie fulla hus — en endast skyldig uppmuntran åt det konstnärliga intresse som från så många händer nedlagts vid dess utförande.

Södra teatern har nu utbytt den olycksaliga »Prisgatan» mot ett »Gullregn», som ofvanpå denna föregångare kändes riktigt uppfriskande. Detta lustspel, bearbetadt efter tyskan af *Frans Hedberg*, har i alla händelser den förtjänsten att vara lifligt och underhållande. Något snilleverk är det visserligen inte, men nästan alla rollerna däri äro spelbara, och särskildt hr *Bergström* har en roll, som passar honom utmärkt.

En fattig, hedervärd spetsborgarfamilj med giftasvuxna döttrar blir förflyttad från en blygsam position i landsortsstaden *Finkenwerder* till en förkyllt, men ihålig »lycka» i »världsmetropolen» *Berlin*. Den hederliga spetsborgarfamiljen råkar in i en sådan massa oväntade förvecklingar i sin nya ställning, att den återvänder till *Finkenwerders* blygsamma, men humbugsfria idyll. En excentrisk ryska får på ett för öfrigt tämligen otroligt sätt tjänstgöra såsom den där leder *Finkenwerders*-familjen in i det gyllene *Berlin*-äventyret.

Stycket spelas friskt och lifligt. Herr *Bergström* som den hederliga kalkborgaren, är, som sagdt, riktigt i sitt esse och fru *Fornell* sekunderar honom med framgång som hans äkta hälft. Fru *Stavenow*, teaterns nya intagande ackvisition, gör en täck ingenueroll och fröken *Olsson* en synnerligen drastisk piga, som ej minst »på hyllan» finner glada beundrare. Det hela är harmlost muntrande och torde nog en tid hålla sig uppe på programmet.

Tatjana.

Skiss för Idun af *Elsa Lindberg*.

(Forts.)

När herr *Birger* klockan fem kom uppför trappan till sitt rum, fann han nyckeln instucken på sitt vanliga gömställe i ett hål i muren. Rummet var tomt.

Tatjana var borta! Den lilla nötta fiollådan och det blå knytet hade hon tagit med sig. Om ej rummet sett så städadt ut, om ej allt varit så prydligt och nätt ordnadt, den lilla tyllbiten hängd öfver fönstret och tallrikar, koppar och fat så ordentligt ställda i rad på hyllan, skulle han trott, att den förflyttade aftonens händelser varit en dröm.

»Les gaies oiseaux» voro redan i rörelse. Genom de tunna trossbottarna ljödo deras ifriga röster ned till herr *Birger*. Så hördes en grof, hård basstämma, som öfverröstad de galla höga flickrösterna och for ut i grofva tillmälen. Basrösten besvarades af de ifriga diskantstämmorna, som alla talade på en gång. Så ljöd åter basrösten en smula lugnad, och sen blef det tyst. Herr *Birger* hörde en dörr däruppe öppnas och stängas. I trappan ljöd fottramp. — Lätta steg och så tunga. —

Utanför herr *Birgers* dörr stannade de lätta stegen.

»Au revoir! a six heures!» — rummade basrösten. Och de tunga stegen fortsatte vidare trappan utför.

— En lätt, nästan tveksam knackning. —

Herr *Birger* ropade »stig in!» — Dörren öppnades och två flickor stodo där utanför i trappans halfdunkel.

Tatjana — lång, smal och svartklädd med allvarligt, blekt ansikte och så en liten ljuslett, knubbig en, hängande leende vid hennes arm. — Det var violoncellisten vid »les oiseaux's» orkester.

Den lilla ljusletta såg sig nyfiket omkring i rummet och så klang hennes glada röst. »monsieur *Birger*! Monsieur *Birger*. Voilà Moi et Tatjana!»

Herr *Birger* såg stum från den ena till den andra af de två flickorna. — Tatjana! — Och den lilla »oiseau» så förtroligt vid hennes arm! Hade Tatjana glömt, att hennes döde morfar förbjudit henne allt umgänge med dem däruppe i öfversta våningen?

Den lilla oiseau puffade Tatjana i sidan.

»Dis donc quelquechose! Ah! soite-là!» fnittrade hon till. Så tittade hon plirande från herr *Birger* till Tatjana. »Je vous gêne vous deux? Eh! bien! Je m' en fiche!» Och hon satte sig graciöst på ledstängen och åkte utför, kastande hela vägen slängkyssar åt de två däruppe.

De voro ensamma. Herr *Birger* hörde sitt eget hjärta slå. Tatjana stod framför honom med sänkt hufvud. »Tack för i natt,» sade hon. »Och tack för allt, allt det ni gjort för min skull. — — — Jag ville endast säga, att jag nu fått plats.»

»Fått plats?» Herr *Birger* visste ej, hvarför det plötsligt skar så underligt till inom honom.

Det var ju mycket roligt, att hon fått plats, den fattiga Tatjana. Han borde riktigt glädja sig å hennes vägnar. »Hvar?» frågade han andlöst.

»I »les gaies oiseaux's» orkester som sekund-violinist — efter mademoiselle *Anette*, som flydde bort i natt.» Hennes röst var klar och hennes svarta ögon sågo rätt på honom, så lugna och så stora.

Herr *Birger* mindes plötsligt den grå kappan och hyrkuskvagnen kl. 5 i morse.

»I »les gaies oiseaux's» orkester?» upprepade han tonlöst.

»Ja» — svarade Tatjana stillsamt.

Det blef tyst där i herr *Birgers* lilla rum.

»Det var ju mycket roligt. Jag gratulerar er, fröken *Tatjana*,» sade herr *Birger* slutligen med en röst, som lät främmande i hans egna öron.

»Ja, det är mycket roligt. Tack!» svarade hon stelt. Deras händer snuddade vid hvarann. Då grep hon plötsligt hårdt om hans arm.

»Tack för allt! allt! Ni är den bästa af alla!» Ett ögonblick var hennes mun nära hans kind. Så ljödo lätta steg uppför trappan. Och herr *Birger* var ensam.

— Tatjana i »les oiseaux's» orkester! —

Det var plötsligt, som om han förlorat något dyrbart och kärt. Han kände sig så fattig och tom.

Klockan i det närbelägna kyrktornet slog half 9. Kl. 9 hade han en lektion längst uppe på Söder. Han hade en förnimmelse af, att han borde gå nu, om han ville komma i rätt tid. Han tog mekaniskt på sig rock och hatt och gick så fram till bordet, där manuskripten lågo. Han brukade alltid taga med sig några skisser, när han passerade förbi. På så sätt sparade han alltid in postportot. Liksom i dvala, nästan utan att tänka därpå, endast af vana sträckte han ut handen efter ett manuskript. Men han fick ej tag i det skrifna papperet — något hvitt, hopskrynkladt föll i hans hand. Han såg på det. — Det var Tatjanas hvita snibbkrag. —

* * *

I det stora musikkaféet var hvarje bord upptaget. Tobaksröken låg som en tät slöja öfver

Sparsamma Nyheter i klädnings-, kapp- och kostymtyger
Fruar! för höstsäsongen hos *Hildur Andersson*, Stockholm.

12 Hötorget 12
Filial: 4 Södermalmstorg 4.
Riks- och Allm. tel.

Försändes öf
många sorter. Begär prisakurat
hela riket.
SPISBRÖD,
C. W. SCHUMACHER
Kgl. överantör. — 17 NORRNINGSGATAN 17, Stockholm.
fullt jämförliga med de engelska, fäshon
hos de flesta specialhand-
lare i hufvudstaden.
Försök!
CABES

Handfärdigare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur

lokalen. Kypare i knäbyxor och svarta silkesstrumpor balancerade sina brickor öfver gästernas hufvud. På estraden, kring hvilken fot små förgyllda keruber dansade i ring, sutto »les oiseaux» i sina hvita klädningar med gröna band om lifvet.

— Knack! Knack! Anförarinnan, en klarögd, uppnäst blondin med burrikt hår, som stod ut rundt kring hufvudet likt en gloria, slog med stråken mot locket på sin lilla röda fiol. Flickorna höjde lystrande sina hufvuden.

Tararanta — ta! Den något öfvermogna, fetlagda flickan, som skötte trumman, slog en hård hvirvel med sina metallbeslagna trumpinnar. Så gjorde första fiolerna en snabb löpning, violencellen föll in med en lång, utdragen ton och en polka skallade i glada, lekande toner. Efter första repriserna skulle sekundfiolerna falla in efter tre taktens paus. Den brunögda, täcka »oiseau», som följt med orkestern i alla städer och spelade säkert sin andra fiol, medan hon samtidigt med lika mycken vana skötte sitt ögonspel med kafégästerna, föll påpassligt in, men Tatjana tappade bort sig. En ung man i sliten rock och blekt, magert ansikte sökte bana sig väg till ett litet hörnbord, hvilket en äldre herre just nu lämnade. Tatjana såg honom i stället för noterna. Kamraten gaf henne en hård knuff i sidan och visade med stråken på den not, hvilken hon skulle spela.

Framför hörnbordet tätt invid estraden voro två stora bord skjutna intill hvarann. Rundt om dem sutto unga eleganter. — Uppspelta hade de kommit från en stor middag. Buteljer och glas stodo i rader framför dem. Det går så bra att prata litet, innehållslöst prat, som ingen hör på och man själf glömt i nästa minut; det går så lätt att prata, när fyllda glas stå på bordet och glada melodier dansa i luften. — Vackra flickor, »les oiseaux», och så glada sen! Pigga! rasande pigga! Skål! Det är en ny där! Ser du inte? Hon där med svarta håret i en krona på hufvudet. Jaså, sekundfiolen! Charmanta ögon! Men något för allvarliga! — Munnen ser dess mer skratlysten ut! Pikant! — Djupa madonnaögon och buktad, världslig mun.

Verkligen pikant! Hvem är hon då? Anettes

efterträderska! Hvart tog Anette vägen? Fråga hennes baron! — Skratt. — Skål!

Nu slutade orkestern. Hvad var det de spelade? Hörde du inte? Vals eller polka, hör jag efter hvad de spela? När jag har en sådan skönhet framför mig som den svartögda där, då hör jag inte, då ser jag endast. Skål på det! Skål!

»Voilà monsieur Birger!» Den lilla ljusletta violencellisten petade till Tatjana med stråken. Tatjana hade hela tiden, alltsen polkan slutat, envist sett ned på fiolen, som låg i hennes knä. Nu måste hon se upp. Herr Birger mötte hennes svarta ögon. Han hälsade stelt. Hon rodnade och såg hastigt bort.

Eleganterna tätt invid estraden hade noga följt med. — Hvad var det för en figur — den unge mannen, som satt vid hörnbordet och såg så luggsliten ut i den skarpa, elektriska belysningen? Han hade hälsat på henne och hon hade rodnat. — En rival! — Den där! Kypare!

På ett visitkort med klingande, adligt namn skrefs hastigt några ord. Kyparen mottog kortet och förde det bort.

»Les oiseaux» spelade en banal, långsläpigt melodi. Under den följande pausen räckte en kypare åt Tatjana någonting invecklad i hvitt silkespapper. Tatjana tog nyfiken och förvånad bort de två knappålarna, som sammanhöllo det tunna papperet. Som i en dimma såg hon två yppiga, röda rosor och bredvid dem ett hvitt kort med ett klingande adelsnamn. Men tvärs genom tobaksröken, som allt tätare hängde öfver lokalen, blickade två ögon på henne så sorgset. De två ögonen förföljde henne, allvarsamma, bedjande. — »Stackars lilla Tatjana! Kom till mig! Där hos mig är det fattigt, men ändå bättre än här!» —

Hvad hade hon med herr Birger att göra! Hon ville icke se på honom, ville icke förstå hans ögons ömma, stumma språk. Nej, hon ville skratta och ha roligt, skratta som de andra »oiseaux» och se omkring sig med spelande, käck ögonkast.

Hennes brunögda kamrat hade behändigt nappat till sig visitkortet, som följt med blommorna. Nu gick det laget rundt. Och det blef ett tissel och tassell mellan de små »oiseaux».

»Tatjana hade gjort en eröfring. Det ville ej säga litet det för att vara så »ny», som Tatjana var. Och hvilken eröfring sen! En så'n elegant herre och så frikostig! Han satt där nere tätt vid estraden. Såg hon honom ej, den där vackre herrn med de stora, uppåstrukna mustascherna? Han skulle säkert bjuda henne på supé i kväll. Jo, hon hade tur med sig.»

»På supé i kväll» — skulle det nu börja det där lockande, som drog henne så oemotståndligt, det där, som hon omedvetet börjat längta efter, redan då, när hon om kvällarna strök kring på gatorna och såg de fina damerna fara till sina fester?

Hon såg bort till den unge eleganten, som kamraterna visat henne på. Han lyfte lätt på sin glänsande cylinder och sände henne ett menande ögonkast, liksom de två haft något gemensamt. Då gled Tatjanas blick hastigt undan och snuddade förbi herr Birger. Han såg så fattig ut. Ingen annan hade så sliten rock. Arbetaren där borta vid bordet var tjockare och varmare klädd.

(Slut i nästa n:r.)

Innehållsförteckning.

Axelina Prawitz; af E. A. C. (Med porträtt). — Tre dikter; af Birger Mörner. — »Kvinnornas palats»; af Gerda Meyerson. — Vid kaffet; amatörfotografier af Hugo Falk: Första oktober. — Ur en skiftesrik lefnads saga. (Med porträtt af grevinnan Napoline Barck). — I »klädpenningfrågan»; de sista insändarne och redaktionens slutord. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Tatjana; skiss för Idun af Elsa Lindberg. (Forts.). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linde.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Båd' katolik och lutheran, muhammedan tillika, Ja, alla, som på jorden bo, så fattiga som rika, Har rättighet att fordra mig, hvarhelst de slå sig ned, Om ock i hvarje annat fall de taga landets sed.

Och dock — historien täljer oss om många hårda strider, Som just om mig har kämpats ut i längst förflyttna tider, Och mången ädel kämpa, fylld af tapperhet och mod, Har för att troget värna mig fått offra lif och blod.

Men ej i forna dagar blott min sak man måste skydda, Nej — ofördragsam än i dag man är i slott och hydda; Och är ej kampen nu så het, att blod man gjuta får, Med skarpa ord dock mången ger sin nästa djupa sår.

Dock — kanske randas skall den dag, då jag får ostördt råda, Då efter hat och kif och split man blott får endräkt skåda; Då blott en enda religion på jorden härska skall, Som i sin famn, i tro och hopp, förenar världen all.

Om till de lycklige du hör, som utan kamp mig vunnit,

Af hjärtat tacksam var, min vän, att du så lätt mig funnit; Då skall du ock i sinom tid till insikt komma här Om allt, hvad jag af skilda ting uti mitt sköte bär:

En stad i »nya världen» du först skall träffa på. Ett outhärligt husdjur i nordens följer så.

Hvem ibland Asars skara bar vigg uti sin hand? Hvarefter den nog längtar, som står vid grafvens rand.

En praktfull Floras dotter med falskhet i sin barm. Hvad bälde kämpen hade så starka i sin arm.

En kung i sångens rike, hans tjuvarsarmakt är stor; Hvarmed han tjusar sinnet. En skatt för hvarje mor.

I lifvets mörka stunder hvad bör du hålla fast? Materialet säkert till mången gummas kvast.

Nämn så ett utmärkt bränsle, och hur det vara bör. Hur vill du gåsen hafva, att den må blifva mör?

Om du helt plötsligt finge — säg hvad — nog blef du glad? Hur vill du gärna vara, när du skall gå — på hvad?

Ett oundgängligt villkor för fisk att komma fram. Säg hvarförutan aldrig kan blifva någon stam.

När hem soldaten drager, hvad bär han då så stolt? Hvad den på tid kan blifva, som nu går klädd i kolt.

Naturlig hufvudbonad på vingad sångare.

Hvad på sin klinga fordome ej krigarn ville se.

Adverb, som ej kan fattas af den, som skapats lat. Ett rätt så dyrbart bihang till hvarje potentat.

Hur många »spunno öde åt folk i hedenhös»? En ljudig framtidshägring för liten pilt och tös.

Hvad brukar stundom tiggarn, då bön ej hjälpa vil? En sak som utan tvifvel hör smörgåsbordet till.

Hvad nog är bra att följa, men ensam ej förslår, Ty då med många saker helt visst på tok det går.

När du har råkat blifva — hvad tar du sällan då?

Säg, hvad du kan törhända, i kyligt väder få.

Helt visst för mången farkost ett lurande försåt.

Hvad vackert är att följa uppå dess vilda stråt.

Min vän! hvad bör, nattgammal, du aldrig lita till?

En hafvets undersäte, som mycket liknar sill. Hvad skall du en gång varda, när anden flyktad är?

Och nu — hvad ändtligt blir du från logogryfen här? Bea.

Korsgåta.

Hvar och en af kvadratens 24 rutor skall fyllas med en bokstaf, så att de vägråta raderna beteckna: 1) Präst, 2) lånar ljus, 3) namn, 4) återkommer regelbundet, 5) hvad de gamle romarne hade godt om, 6) landtude.

Är den rätta lösningen funnen, så skola de tredje och fjärde lodräta raderna vara lika med de tredje och fjärde vägråta (korset).

S. L.

Lösningar.

Kapselgåtan: Laura, Idun, Ivar, Dagny, Fiken, Nanna, Manne, Hanna, Julia, Anna, Maria, Frida, Armand, Hans, Inge, Agda, Tor, Klara, Lars, Maro, Signe, Sigge, Ina, Fanny, Olga, Stenia, Ingegerd, Elsa, Gerd, Astrid, Per, Dora, Hårta, Karolus, Adam, Sten, Erika Arvida, Lena, Sara, Artur, Ada, Inga, Emil, David, Gerhard, Uno, Natan, Enoch, Otto, Lea, Alarik, Tom, Arne, Ester, Sam, Ella, Nero, Ida, Ulla, Henrik, Alma, Allan, Einar, Valfrid, Halvar, Urda, Gerda, Marina, Talia, Pelle, Åke, Pamela, Anton, Nina, Albin, Edwin, Adèle, Elin, Sigurd, René, Susanna, Tora, Jan, Jöns, Aida, Nils, Isak, Milda, Ave, Hulda, Martin, Tord, Flora, Erik, Marta, Set Selma, Edith, Axel, Arvid, Rosa, Ring, Viola, Eli, Linnea, Emma, Vendela, Karl, Erny, Aja, Karra, Vera.

Bortplockningsgåtan: Falaska; flaska, kallas, skal, kal, la, l.

Schackgåtan:

Lena, välluktrika, blåsa himlens väder; äng och lunder lika bära bröllopskläder.

Minsta vrå och koja stråla ljus och lycka; hvardagsstökets boja lik en krans vi tycka.

Väsen än så tysta jubla nu och pris. Vill en tanke knysta blir han strax en visa.

Gellerstedt (Konturer).

Sparar penningar. Sparar arbete. Sparar kläder och snittar såpa eller frål

ENEROTH & Co. Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON" GÖTEBORG

rekommendera sitt allmänt erkända LUTPULVER fritt från klor

Lutpulvet begnags vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningsättet alldeles samma som med vanlig asklut, och SÅP-PULVER (fritt från klor)